

Innst. 368 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:103 S (2011–2012)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om stipendordning for unge kulturtalenter

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne viser til at flere unge talenter innenfor musikk, dans, drama og visuell kunst i dag reiser utenlands for å få kortere eller lengre skolering i sine kunstarter, dersom de foresatte har økonomiske ressurser til dette. I dag er det, ifølge forslagsstillerne, ingen ordninger som gir dem som har behov for økonomisk stønad muligheten for å søke støtte til slike opphold.

Forslagsstillerne mener det er et mål for norsk kulturpolitikk å dyrke frem talentene. Da er det viktig å sikre at økonomiske og sosiale kår ikke hindrer skolering og stimulering av unge talenter.

Forslagsstillerne mener internasjonalisering i kulturlivet og utdanning av norske kunstnere i utlandet har en verdi i seg selv.

Forslagsstillerne mener det er nødvendig å sikre et mer systematisert samarbeid mellom norsk kulturliv og fremstående fagmiljøer i utlandet om skolering av unge kulturtalenter.

Det er, etter forslagsstillerne syn, nødvendig med en ordning som kvalitetssikrer den skoleringen det offentlige skal medfinansiere.

Forslagsstillerne mener en stipendordning for unge kulturtalenter bør dekke hele eller deler av kostnadene til selve opplæringen, opphold og diett/ reise. Ordningen kan organiseres gjennom Statens lånekasse for utdanning, Norsk kulturråd eller andre

organisasjoner/institusjoner innen internasjonalisering, kunst eller utdanning. Forslagsstillerne ser for seg en ordning etter søknad der foresattes inntekt, en spredning på ulike kunstarter og uttrykk, samt dokumentasjon av søkerens talent, gjennom attester, er blant kriteriene.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om etablering av et ungdomsstipend for unge kulturtalenter i skolepliktig alder innen musikk, dans, drama og visuell kunst.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Gunn Karin Gjøl, Bård Langsåvold, Kåre Simensen og Lene Vågslid, fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og Ib Thomsen, fra Høyre, Linda C. Hofstad Helleland og Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, Rannveig Kvifte Andresen, fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, og fra Kristelig Folkeparti, Øyvind Håbrekke, viser til representantforslaget om stipendordning for unge kulturtalenter, samt vedlagte uttalelse, datert 8. mai 2012 fra Kulturdepartementet v/statsråden (vedlagt).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er viktig å ta vare på talenter og ser verdien i at unge talenter innenfor musikk, dans, drama og visuell kunst reiser utenlands for å få kortere eller lengre skolering i sine kunstarter. Flertallet påpeker at studiefinansiering

er del av utdanningspolitikken, og at spørsmålet om støtteordninger knyttet opp til et studieløp for unge talenter i skolepliktig alder må håndteres i en slik sammenheng. Flertallet viser videre til Meld. St. 23 (2011–2012) Visuell kunst hvor det foreslås å innføre nye stipendordninger for nyutdannende kunstnere, etablerte kunstnere og seniorkunstnere. Ordningen skal innrettes slik at den tar høyde for den internasjonaliseringen av kunstlivet som forslagsstillerne påpeker. Felles for ordningene er imidlertid at de er rettet mot kunstnere etter utdanningsfasen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at mange unge talenter innenfor musikk, dans, drama og visuell kunst reiser utenlands for å få kortere eller lengre skolering i sine kunstarter, dersom de foresatte har økonomiske ressurser til dette. Disse medlemmer er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å dyrke frem talentene, og økonomiske og sosiale kår bør ikke hindre skolering og utvikling av unge talenter. Disse medlemmer mener det er en svakhet at det i dag ikke finnes gode nok ordninger som gir unge talenter mulighet å søke om og motta økonomisk støtte til utdanning og opplæring i utlandet.

Disse medlemmer mener internasjonalisering i kulturlivet og utdanning av norske kunstnere i utlandet i seg er av stor verdi, og at det bør legges til rette for at flere unge talenter kan skolerer utenfor Norges grenser i kortere eller lengre tid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener en stipendordning for unge kulturtalenter kan dekke hele eller deler av kostnadene til selve opplæringen, opphold med mer, og at ordningen kan organiseres gjennom Statens lånekasse for utdanning, Norsk kulturråd eller andre organisasjoner/institusjoner innen internasjonalisering, kunst eller utdanning. Disse medlemmer viser til at forslagsstillerne skisserer en mulig modell for hvordan en stipendordning kan innrettes og organiseres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om etablering av et ungdomsstipend for unge kulturtalenter i skolepliktig alder innen musikk, dans, drama og visuell kunst.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er lovfestet at alle kommuner skal ha et kulturskoetilbud, og siden den gang har kulturskolen hatt stor vekst. Det gjør at kulturskolen har et stort ansvar i lokalsamfunnet for å gi

et godt tilbud til unge kulturtalenter. Disse medlemmer vil påpeke at en stor del av undervisnings tilbudet i kulturskolen må være å dyrke frem talenter. Det er problematisk om kulturskolen overkjører lokalsamfunnet, istedenfor å samarbeide tettere. Disse medlemmer viser til at innholdet i kulturskolen er rektors ansvar, men det er for tilfeldig hvordan den enkelte rektor styrer kulturskolen.

Disse medlemmer mener at det ikke trenger å være en motsetning mellom kulturtalenter som eminent stønadsnavigator og kulturtalenter som eminent nye unge skaper. Men fastlåste forestillinger om hva som er passende, er ikke det som fremmer skapertrang hos de unge brennende og lengtende sjeler. Disse medlemmer mener også at norsk kulturliv er fanget i rigide, trange rammer som legger føringer for kulturens utvikling. Kulturlivet er fanget i en politisk tvangstrøye, hvor vedtak styrer på bekostning av skaperkraft.

Disse medlemmer ser at maktkonsentrasjonen som har fått vokse frem rundt kulturrådet, er skadelig for utviklingen av unge kulturtalenter. Få personer tar store avgjørelser basert på ofte subjektive tolkninger av hva som er god og mindre god kultur. Slik har det utviklet seg en tradisjon for å gå i de samme sporene år etter år, hvor fornyelsen ofres på sedvanens alter. Disse medlemmer vil fordele en større andel av kulturmakten og kulturmidlene til kommunene. Desentralisering av makten vil føre til at lokale unge kulturtalenter får muligheten til å bevise at de har livets rett.

Disse medlemmer mener at til tross for regjeringens økning i budsjettene til kunst og kultur, er det ikke nok til alle som søker om støtte. 90 pst. av søknadene innvilges ikke, og for dem som får avslag er behovet stort for å vite begrunnelsen og få innsyn.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener at det å drive frem talenter innenfor kunststartene handler om et helhetlig løp fra 5–6 årsalderen og frem til endt utdanning. Skal forholdene legges optimalt til rette, kreves en rekke grep knyttet til kulturskolenes kompetanse, tilgjengelige lærekrefter, talentutviklingsprogrammer ved norske høyere læresteder mv. Den foreslåtte stipendordningen vil være ett av flere nødvendige elementer.

Disse medlemmer mener det er et problem at Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet og KS på vegne av norske kommuner ikke later til å samarbeide om talentutviklingen i vårt land.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å utarbeide en helhetlig strategi der hele utviklingsløpet hos talentene ivaretas.

Disse medlemmer fremsetter derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for talentutvikling som omfatter hele utviklingsløpet fra barndom til fullført utdanning.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om etablering av et ungdomsstipend for unge kulturtalenter i skolepliktig alder innen musikk, dans, drama og visuell kunst.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide en helhetlig strategi for talentutvikling som omfatter hele utviklingsløpet fra barndom til fullført utdanning.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding er fremmet av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:103 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om stipendordning for unge kulturtalenter – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 5. juni 2012

Gunn Karin Gjul

leder

Øyvind Håbrekke

ordfører

Vedlegg

Brev fra Kulturdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 8. mai 2012

Dokument 8:103 S (2011 - 2012) - svar på representantforslag om stipendordning for unge kulturtalenter

Det vises til ovennevnte representantforslag, som har følgende konklusjon:

”Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om etablering av et ungdomsstipend for unge kulturtalenter i skolepliktig alder innen musikk, dans, drama og visuell kunst.”

Forslagsstillerne viser til internasjonaliseringen i kulturlivet og behovet for utdanning av norske kunstnere i utlandet. For at muligheten for opplæring og utdanning av talenter i utlandet ikke skal avhenge av den enkelte families økonomi, mener forslagsstillerne at det bør opprettes utdanningsstipender for unge, kunstneriske talenter som ønsker skolering utenlands.

Kulturdepartementets stipendordninger forvaltes av Statens kunstnerstipend, som er en del av Norsk kulturråd. Ordningene er regulert i Forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Forskriftens punkt 4 avgrensner målgruppen slik: ”Stipen-

dene gjelder ikke kunstnere i en grunnutdanningsfase.” På samme måte gjelder det for Norsk kulturråds støtteordninger generelt at disse ikke omfatter ”student- og utdanningstiltak,” da kunstutdanning er Kunnskapsdepartementets ansvarsområde. Kulturdepartementets og Norsk kulturråds ulike støtteordninger er derfor rettet mot profesjonelle kunstnere som har fullført en kunstutdanning. For disse gruppene finnes en rekke ordninger, bl.a. diversestipend for nyutdannede kunstnere, ulike typer arbeidsstipender og garantiinntekt.

Stipendstrukturen er nå under omdanning. I Meld. St. 23 (2011-2012) *Visuell kunst* foreslås det å innføre nye stipendordninger for nyutdannede kunstnere, etablerte kunstnere og seniorkunstnere. Ordningene skal innrettes slik at det tas høyde for den internasjonaliseringen av kunstlivet som forslagsstillerne påpeker. Felles for ordningene er imidlertid at de rettes mot kunstnere *etter* utdanningsfasen. Spørsmål knyttet til studiefinansiering sorterer i dag under Kunnskapsdepartementet, og stipender til kunstutdanning inngår dermed ikke blant stipendordningene som Kulturdepartementet nå gjennomgår.